

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2CoP/35/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8314210617
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8314210617.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Daniely Babinovej v právnej veci mal. C. O., nar. XX.XX.XXXX a mal. V. O., nar. XX.XX.XXXX, zastúpených Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Humenné, za účasti otca V. O., bytom B. XX, Y., t.č. K. L., I. XX, G. a matky C. O., trvale bytom G. X, Y., o zvýšenie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 28.10.2014 č.k. 19P/282/2014-31 takto

r o z h o d o l :

Potvrďuje rozsudok vo výrokoch o zvýšení výživného pre mal. deti do 30.11.2014.

V prevyšujúcej časti rozsudok zrušuje a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zmenil rozsudok Okresného súdu Humenné č.k. 10P/20/2012-30 zo dňa 11.05.2012 tak, že zvýšil výživné zo strany otca pre mal. C. O. zo sumy 27 Eur na 100 Eur mesačne a pre mal. V. O. zo sumy 27 Eur na 50 Eur mesačne s účinnosťou od 10.09.2014 tak, že zvýšené výživné je otec mal. detí povinný zasielať vždy do 10-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V dôvodoch rozhodnutia súd prvého stupňa poukázal na to, že bolo zistené, že na strane mal. detí došlo k takej zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zvýšenie výživného zo strany otca. Od poslednej úpravy výživného uplynuli viac ako 2 roky, keď v súčasnosti mal. C. je už študentkou 2. ročníka strednej školy a mal. V. je žiakom 2. stupňa základnej školy. Otec mal. detí bol v čase posledného rozhodovania o výživnom nezamestnaný a poberal dávku v hmotnej núdzi vo výške cca 150 Eur mesačne. V súčasnosti pobera dávkou v hmotnej núdzi 124,70 Eur mesačne a bol zaradený do Resocializačného programu K. L., I. XX, G., kde platí mesačný poplatok 100 Eur, ktorý zahŕňa aj stravu a ubytovanie a od charity dostáva oblečenie. Z vyjadrení rodičov vyplynulo, že krátky čas po rozvode každý z nich získal za predaj spoločného bytu 8.000 Eur po úhrade dlhov, čo znamená, že otec disponoval po rozvode touto finančnou čiastkou, s ktorou mal hospodárne nakladať tak, aby v prvom rade mohol zabezpečiť potreby mal. detí. Ak časť z tejto sumy použil na ubytovanie po 20 Eur na deň, súd neprihliadol na takto neúčelne vynaložené finančné prostriedky, keďže otec si mal vyriešiť cenovo prijateľnejšie bývanie. Po rozvode manželstva bol vyradený z evidencie úradu práce a určitý čas nepoberal v hmotnej núdzi, nechodil sa hlásiť na úrad, pričom ak by mu dávka bola vyplácaná, mohlo mu zostať viac finančných prostriedkov z predaja bytu. Situáciu, do ktorej sa dostal požívaním alkoholických nápojov, si spôsobil sám, čo znamená, že tým nemôžu byť postihnuté mal. deti. Matka nemôže sama znášať zvýšené výdavky na starostlivosť o deti a je rodičovskou povinnosťou otca podieľať sa na týchto výdavkoch. Otec by sa mal začať správať zodpovedne a po skončení Resocializačného programu by malo byť v jeho schopnostiach

začleniť sa opäť do pracovného procesu, začať pracovať a zabezpečovať tak výživu svojich detí. Preto vyhovel návrhu na zvýšenie výživného pre mal. deti od 10.09.2014, teda od podania návrhu otca.

O trovách konania účastníkov rozhodol súd prvého stupňa podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie otec mal. detí, ktorý navrhol rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Nesúhlasí so zvýšením výživného pre mal. deti a má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Otec považuje určenú výšku výživného za nereálnu, vzhľadom na to, že jeho jediným príjmom je dávka v hmotnej núdzi 124,70 Eur mesačne, z ktorej si uhrádza všetky svoje náklady a výdavky na lieky, keďže má zdravotné problémy s očami, pľúcami a pod. Momentálne nie je zamestnaný a ešte chvíľu potrvá, kým si nejakú prácu nájde. Od rozhodnutia súdu prvého stupňa došlo k zmene na jeho strane tým, že od novembra 2014 je otec ubytovaný na Gréckokatolíckej charite G., kde si platí ubytovné odvíjajúce sa od výšky dávky v hmotnej núdzi, za december 2004 ide o sumu 40,50 Eur. Stravu a ostatné výdavky si otec hradí sám. Súd prvého stupňa podľa jeho názoru nesprávne posúdil jeho momentálne zárobkové možnosti a schopnosti a rozhodol o veci nesprávne. Preto navrhol podanému odvolaniu vyhovieť.

Matka, ako aj kolízny opatrovník maloletých detí navrhli rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Odvolací súd preskúmal rozsudok v zmysle zásad § 212 ods. 1, 2 O.s.p. spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a zistil, že nie sú dané podmienky pre potvrdenie, ani pre zmenu rozsudku v celom rozsahu, keďže súd prvého stupňa sa nezaoberal všetkými právne významnými okolnosťami podstatnými pre správne rozhodnutie o veci.

Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine, obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine, výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena, alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

Pokiaľ ide o určenie vyživovacej povinnosti zo strany povinného rodiča voči dieťaťu, vo všeobecnosti sa v tomto smere vychádza z hľadísk uvedených v § 75 ods. 1 Zákona o rodine, ktorými sú odôvodnené potreby oprávneného, ako aj schopností, možností a majetkové pomery povinného. Samotné výživné slúži na uspokojovanie všetkých dôvodných hmotných potrieb oprávnených detí, pričom tieto potreby sú vždy bezprostredne ovplyvňované schopnosťami, možnosťami a majetkovými pomermi povinného rodiča.

Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je obmedzené na obdobie, kým tieto nie sú schopné samé sa živiť. Rozhodnutie súdu, ktorým sa určilo výživné, pritom možno zmeniť spravidla vtedy, ak dôjde k zmene pomerov účastníkov, pričom pri rozhodovaní o zmene výživného je vždy potrebné porovnať okolnosti, dôležité pre jeho určenie v čase skoršieho ako aj nového rozhodnutia a vyhodnotiť

existenciu závažnejšej zmeny okolností vo vzťahu k tým, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia súdu.

Podaným návrhom sa matka domáha zvýšenia výživného pre mal. deti zo strany otca s účinnosťou od podania návrhu na začatie konania a teda od 10.09.2014 s poukazom na zmenu pomerov predovšetkým na strane mal. detí, ktoré sú vekovo staršie, s čím súvisí nárast výdavkov potrebných na zabezpečenie ich odôvodnených potrieb.

Posledná úprava výživného vo vzťahu k obom mal. deťom bola vykonaná rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 10P/20/2012 zo dňa 11.05.2012. V tomto konaní súd manželstvo rodičov maloletých detí rozviedol, obe maloleté deti zveril na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky a otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu detí sumou po 27 Eur mesačne na každé z nich od právoplatnosti rozsudku. Pri rozhodovaní o výživnom v uvedenom období súd vychádzal zo situácie, že priemerný čistý mesačný príjem matky, ktorá pracovala v spoločnosti I. M. - Duver Y. dosahoval sumu 339 Eur. Otec bol nezamestnaný a poberal dávku v hmotnej núdzi vo výške 150 Eur mesačne. Maloletá C. bola v tom čase žiačkou základnej školy a mal. V. navštevoval 4. ročník základnej školy.

Na strane matky došlo od uvádzaného obdobia k zmene pomerov, keď bolo v tomto konaní zistené, že je invalidnou dôchodkyňou a poberať dôchodok vo výške 316 Eur mesačne. S Mestským úradom Y. má uzatvorenú pracovnú zmluvu ako opatrovatelka svojej matky, v tejto súvislosti poberať príjem 91 Eur mesačne. Keďže otec neplní svoju vyživovaciu povinnosť zo strany príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Humennom je jej vyplácané náhradné výživné na maloleté deti po 27 Eur mesačne. Matka spolu s maloletými deťmi obýva domácnosť svojich rodičov, ktorým prispieva na úhradu nákladov, a to 150 Eur mesačne. Medzi jej ďalšie odôvodnené výdavky patria náklady na nakupovanie potravín, maloletým deťom uhrádza poplatky za obedy v škole v sume po 15 Eur a 20 Eur mesačne.

Je zrejmé, že mal. C. je v súčasnosti už žiačkou 2. ročníka strednej školy, matka taktiež poukazovala na zvýšené výdavky, pokiaľ ide o zdravotnú starostlivosť maloletej, ktorá má zdravotné problémy s očami a taktiež uhrádza náklady v súvislosti s návštevami v zubnej ambulancii. Maloletý V. je žiakom 2. stupňa základnej školy, navštevuje atletický a počítačový krúžok a ďalšie výdavky u maloletého súvisia aj s tým, že navštevuje očného lekára a používa dioptrický pomôcku, okuliare, s čím súvisia výdavky ročne asi 200 Eur.

Pokiaľ ide o otca, tento ani v súčasnom období nie je zamestnaný, je poberateľom dávky v hmotnej núdzi v sume 125,04 Eur za mesiac. Od 18.12.2013 je zaradený do Resocializačného programu v stredisku K. L., so sídlom v G. s tým, že mesačný poplatok za služby v tomto zariadení predstavovali sumu 100 Eur. Podľa aktuálnych vyjadrení otca od novembra 2014 je ubytovaný v Gréckokatolíckej charite G., kde platí ubytovné v závislosti od výšky poberanej dávky v hmotnej núdzi, v jeho prípade v sume 40,50 Eur mesačne s tým, že stravu a ostatné výdavky si uhrádza sám.

Z vykonaného dokazovania ďalej vyplynulo, že po rozvode manželstva rodičov maloletých detí a to v období novembra 2012, rodičia odpredali byt, ktorý bol v ich bezpodielovom spoluvlastníctve, v dôsledku čoho každý z nich získal sumu 8.000 Eur. Otec v konaní uvádzal, že takto vyplatené finančné prostriedky používal na úhradu svojich životných nákladov a potrieb, predovšetkým pokiaľ ide o ubytovanie, keď istý čas obýval ubytovňu a následne nastúpil na protialkoholickú liečbu do Psychiatrickej liečebne C..

Je teda zrejmé, že otec vyplatené finančné prostriedky nepoužil na zabezpečenie si ďalšieho bývania, preto je potrebné na ich existenciu prihliadať aj pri rozhodovaní o jeho ďalšej vyživovacej povinnosti. V tejto súvislosti sú skutkové zistenia a závery súdu prvého stupňa správne a odôvodnené. Je však ďalej zrejmé aj to, že tieto finančné prostriedky otec získal v novembri 2012 a súd prvého stupňa bližšie nekonkretizoval a neuviedol, do akej doby mohol otec tieto finančné prostriedky spotrebovať, ak by ich použil na osobnú spotrebu pri absencii akýchkoľvek iných ďalších príjmov, keď je zrejmé, že ani v dobe predchádzajúcej súdnej úprave výživného otec zamestnaný nebol. Možno konštatovať, že vyplatené finančné prostriedky v sume 8.000 Eur zodpovedajú priemernému mesačnému príjmu 340 Eur po dobu zhruba 2 rokov od ich vyplatenia a teda do konca novembra 2014. Musí byť teda zrejmé, za akú dobu by otec tieto finančné prostriedky spotreboval pri rozumnom nakladaní s nimi za situácie, že by bez vlastného zavinenia nemal v rozhodnom období k dispozícii iný príjem z vykonávanej pracovnej alebo obdobnej činnosti.

V závislosti od uvedeného tak možno predpokladať, že do konca novembra 2014 mohol mať otec k dispozícii ešte tieto finančné prostriedky na adekvátne uspokojovanie svojich potrieb. Rozhodnutie súdu prvého stupňa o zvýšení výživného pre obe maloleté deti na sumu 50 Eur a 100 Eur mesačne tak je nepochybne opodstatnené do konca novembra 2014, dokedy otec mohol disponovať takto získanými finančnými prostriedkami. Odvolací súd preto rozsudok vo výroku o zvýšení výživného pre mal. deti do 30.11.2014 potvrdil ako vecne právny postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

Pokiaľ však ide o nasledujúce obdobie, súd prvého stupňa sa nezaoberal komplexne uvádzanými okolnosťami na strane povinného otca, v dôsledku čoho je rozhodnutie v ďalšej časti nepreskúmateľné pre absenciu dostatočných dôvodov, čo predpokladá zrušenie veci v zmysle § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., pretože v dôsledku nepreskúmateľnosti rozhodnutia sa odníma účastníkovi možnosť konať pred súdom za situácie, že nie je transparentne jasné, na čom je založené rozhodnutie súdu.

Súd prvého stupňa v ďalšom konaní dôsledne zistí, aké boli príjmové pomery na strane otca od decembra 2014 a či došlo k zmene pomerov na jeho strane, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie o vyživovacej povinnosti z jeho strany v prospech mal. detí.

V závislosti od týchto zistení súd prvého stupňa opätovne vyhodnotí podaný návrh na zvýšenie výživného a v novom rozhodnutí sa rozhodne aj o trovách tohto odvolacieho konania (§224 ods. 3O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.